
В. ВАПНЯРЧУК

доцент кафедри кримінального процесу
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого, кандидат юридичних
наук

УДК 343.14

Щодо поняття кримінального процесу та його внутрішньої структури

У статті проаналізовані основні підходи до розуміння поняття кримінального процесу і висловлена думка, що категорії діяльності та форми, через які зазвичай визначається кримінальний процес, дають можливість з'ясувати сутність кримінального процесу як із змістовної, так і з формальної сторони. Визначена внутрішня структура кримінального процесу, яка складається із проваджень і стадій. На підставі аналізу загальнофілософських та загальнотеоретичних міркувань щодо сутності вказаних елементів робиться висновок, що провадження і стадії – це єдине явище, але взяте зі своєї статичної, чи «змістовної», сторони (провадження) або динамічної, чи формальної, сторони (стадія).

Ключові слова: кримінальний процес, діяльність, форма, провадження, стадія.

Постановка проблеми. Розвиток науки вітчизняного кримінального процесу обумовлює необхідність дослідження та перегляду традиційних поглядів щодо розуміння сутності основних її понять та категорій. Такими, зокрема, на нашу думку, є найбільш фундаментальні та визначальні поняття кримінального процесу і його внутрішньої структури. Особливої актуальності розгляд цих питань набув у зв'язку з набранням чинності новим КПК України, в якому структурування

кримінального судочинства дещо ускладнене за рахунок законодавчого регламентування не лише стадій, а й кримінально-процесуальних проваджень. Дослідження сутності вказаних структурних елементів кримінального процесу та їх співвідношення є необхідним для належного розуміння та застосування нового кримінального процесуального законодавства. Саме цими обставинами пояснюються необхідність написання цієї статті, її логіка та зміст.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою роботи є загальна характеристика наукових підходів щодо поняття кримінального процесу та його внутрішньої структури і висловлення на цій підставі власного розуміння їх сутності.

Викладення основного матеріалу. Проблема розуміння сутності кримінального процесу (кримінального судочинства¹) та визначення його поняття і внутрішньої структури завжди була, є і буде актуальною. Адже, як правильно зазначив М. І. Панов, правова наука може бути визнана як така лише тоді, коли не тільки концептуально сформовані й обґрунтовані її теоретичні вихідні (базові) положення, а й ґрунтовно розроблений категоріально-понятійний апарат цієї науки, який відображає її предметний зміст [1, с. 5].

Щодо поняття кримінального процесу. У науці кримінальний процес тра-

¹ У науці кримінального процесу та кримінально-процесуальному законодавстві поняття «кримінальний процес» та «кримінальне судочинство» традиційно ототожнюються. Поява і вживання останнього поняття пояснюються тим, що в окремих правових системах на різних етапах історичного розвитку не існувало досудового провадження (кримінальний процес починався і закінчувався в суді). Однак в умовах сучасної правової реальності досудове провадження відділено від судового (судочинства) (тобто діяльності суду щодо розгляду справи в суді). Збереження ж у правовому обігу цього поняття можна пояснити тим, що: по-перше, діяльність органів досудового розслідування, інших суб'єктів процесу тісно пов'язана з діяльністю суду й створює необхідні передумови для здійснення правосуддя в кримінальних справах; по-друге, закон передбачає можливість участі в досудовому провадженні також і суду (в особі слідчого судді), який шляхом судового контролю за діяльністю органів досудового розслідування здійснює таким чином правосуддя. Надалі в цій роботі ми також будемо вживати вказані вище терміни як синоніми.

диційно розглядається як діяльність. Так, Ю. М. Грошевий визначає його як врегульовану нормами кримінального процесуального законодавства діяльність оперативних підрозділів, слідчого судді та суду, яка ґрунтується на засадах кримінального провадження, по виявленню ознак складу кримінального правопорушення, досудовому розслідуванню, судовому розгляду та вирішенню кримінальних справ, спрямовану на виконання завдань кримінального провадження [2, с. 7].

Таке визначення досить часто доповнюють указівкою на діяльність інших учасників процесу з метою захисту своїх прав, свобод та законних інтересів [3, с. 3] або на систему правовідносин всіх учасників кримінального процесу [4, с. 11]. Це робиться для того, щоб підкреслити, що кримінальне судочинство – це діяльність не тільки державних органів, а й інших осіб – громадян, які беруть участь у ньому (підозрюваних, захисників, потерпілих, цивільних позивачів і відповідачів та ін.). О. В. Волколуп узагалі у визначенні кримінального процесу уникає вживати термін «діяльність» і пропонує розуміти під ним сукупність суспільних відносин, урегульованих нормами кримінально-процесуального права, які складаються при виявленні ознак злочинів та встановленні обставин їх вчинення, а також при вирішенні кримінальної справи по суті [5, с. 14]. Загалом підтримуючи необхідність виділення в понятті кримінального процесу діяльності будь-яких суб'єктів процесу або правовідносин, які між ними виникають, вважаємо, що в усіх вказаних підходах визначальним усе-таки є розуміння кримінального

процесу як діяльності, адже правовідносини можуть виникнути лише під час її здійснення.

Підсумовуючи викладене в цій частині дослідження, вважаємо, що визначати кримінальний процес через діяльність можливо, якщо враховувати, що береться до уваги лише одна сторона цього правового явища – розгортання її (діяльності) в часі, поділ на сутнісно змістовні, змінюючі одна одну стадії, на її послідовну, формальну впорядкованість. Однак кримінальний процес не може обмежуватися тільки рамками вольової діяльності його суб'єктів. Очевидно, що низка обставин, юридичних фактів і пов'язаних із ними діянь визначається значною мірою подіями і станами, а відповідно кримінальний процес за обсягом поняття є значно ширшим за поняття «діяльність».

Останніми роками в науковій літературі була висловлена думка, яка, на наш погляд, заслуговує на увагу, що предметом процесуально-правового регулювання є юридична процесуальна форма. Адже коли говориться про кримінальний процес, діяльність слідчих, прокурорів, суддів та інших учасників процесу цікавить нас тому, що має специфічну процесуальну форму і розглядається саме із цього боку. У той же час їх діяльність із розслідування і вирішення справ може бути предметом регулювання й інших галузей, присвячених оперативно-розшуковій діяльності, судоустрою, прокурорському нагляду, а також предметом застосування криміналістичних рекомендацій. А ця сторона вказаної діяльності виходить за межі поняття кримінального процесу [6, с. 29]. Таким чином, прихильники цьо-

го підходу розуміють кримінальний процес як кримінально-процесуальну форму, тобто по суті отожднюють ці два поняття.

Щодо розуміння та співвідношення кримінального процесу і кримінально-процесуальної форми, то в науці прийнято розуміти під останньою визначений законом порядок провадження. Розрізняють процесуальну форму окремої дії (наприклад, допиту, обшуку), інституту (наприклад, повідомлення про підозру), стадії чи провадження. Отже, під кримінальним процесом (його системою) цілком правомірним є розуміння сукупності встановлених процесуальних форм, і не як розрізних правових одиниць, а як систематизованого правового явища. Виходячи із цього, варто підтримати висловлену вище думку, що термін «форма» теж (можливо, навіть більшою мірою) відповідає сутності поняття «кримінальний процес», тим більше у зв'язку із можливістю вичленування парного йому поняття – зміст, яким, як правило, є діяльність суб'єктів процесу.

Таким чином, дефініційний вибір в остаточному підсумку полягає у співвідношенні категорії кримінального процесу з юридичними категоріями діяльності чи форми. Причому вони, на наш погляд, не є альтернативами, а є такими, що дають можливість визначити сутність кримінального процесу як із змістовної, так і з формальної сторони. Так, убачаючи під кримінальним процесом насамперед формальну впорядкованість існування права в усіх його проявах, під змістом необхідно розуміти сутність правопорядкованої діяльності суб'єктів права, а також й ін-

шого розвитку правовідносин, не пов'язаних із цілеспрямованою, вольовою діяльністю його суб'єктів.

Щодо внутрішньої структури кримінального процесу: провадження та стадій як його елементів. Переходячи до дослідження внутрішніх складових кримінального процесу, доцільно звернутися до загальнотеоретичного розуміння юридичного процесу [7, с. 401–404; 8]. Традиційно як елементи структури будь-якого юридичного процесу виділяють: провадження, стадії (а інколи ще й процесуальний режим). На жаль, у теорії вітчизняного кримінального процесу минулих років указані структурні елементи майже не досліджувалися. Певна увага приділялася стадійності кримінального судочинства (і те лише з точки зору констатації віднесення певного етапу руху кримінальної справи до самостійної стадії процесу; інколи аналізувалися й критерії поділу на стадії) [9], дослідження ж проваджень у науковій та навчальній літературі з кримінального процесу обмежувалося, як правило, їх аналізом щодо застосування примусових заходів медичного характеру (розд. 6 КПК 1960 р.), протокольної форми досудової підготовки матеріалів (розд. 7 КПК 1960 р.), провадження в справах про злочини неповнолітніх (розд. 8 КПК 1960 р.).

Із прийняттям нового КПК України досить гостро постала проблема структурування кримінального судочинства, оскільки термін «провадження» вживається в ньому досить часто й щодо різних за сутністю кримінально-процесуальних процедур. Так, зокрема, у ньому говориться: а) як про провадження загалом (тобто по суті чинний КПК вжи-

ває цей термін як синонім кримінального процесу чи кримінального судочинства (див. ст. 2 КПК)); б) так і про провадження як структурні елементи кримінального судочинства, об'єднані єдиним завданням (наприклад, судове провадження у першій інстанції (розд. 4 КПК) чи судове провадження з перегляду судових рішень (розд. 5 КПК)), чи в) про провадження, які виділяються з інших проваджень (тобто є, у свою чергу, його структурними елементами) та перед якими стоять конкретні завдання (наприклад, судове провадження з перегляду судових рішень (розд. 5 КПК) включає в себе провадження в суді апеляційної інстанції (гл. 31), провадження в суді касаційної інстанції (гл. 32), провадження у Верховному Суді України (гл. 33), провадження за нововиявленими обставинами (гл. 34)). Більше того, розробники КПК відмовилися від терміна «кримінальна справа» на досудовому розслідуванні (вважаємо, що це правильно, оскільки, як зазначав професор В. С. Зеленецький (під час особистого спілкування), кримінальна справа – це сукупність певних процесуальних документів і ніякого провадження в ній здійснюватися не може) й замість нього оперують терміном «кримінальне провадження» (у розумінні здійснення розслідування конкретного правопорушення).

Крім того, на підставі аналізу норм чинного КПК можемо побачити, що термін «провадження» вживається й відносно певних етапів його руху, які включають у себе комплекс процесуальних дій, об'єднаних найближчим завданням, й традиційно йменуються в юридичній літературі стадіями кримі-

нального процесу (наприклад, стадія з провадження в суді апеляційної інстанції чи стадія з провадження в суді касаційної інстанції).

Ще одним результатом аналізу чинного КПК щодо оперування законодавцем терміном «провадження» є те, що в певних стадіях кримінального процесу закон виділяє окремі провадження (наприклад, гл. 30 КПК передбачає два особливих порядки провадження в суді першої інстанції: спрощене провадження щодо кримінальних проступків і провадження в суді присяжних).

Не аналізуючи поки що правомірність такого законодавчого врегулювання, вважаємо, що використання в новому КПК загальнотеоретичних напрацювань щодо внутрішнього структурування юридичного процесу, зокрема щодо введення в кримінальний процес такої його концептуальної категорії, як «провадження», заслуговує на позитивну оцінку. Однак такий крок, на наш погляд, призвів до певних труднощів серед науковців і практиків як щодо розуміння сутності елементів структури кримінального процесу (проваджень і стадій), так і співвідношення між ними.

Якщо звернутися до аналізу довідкової літератури, то чіткої відповіді на вказані питання, на жаль, ми не знайдемо. Так, навіть в енциклопедичному словнику з процесуального права, який, на думку його авторів, покликаний визначити спільність процесуального права, не дається взагалі поняття ні процесуального провадження (зазначається лише найменування деяких конкретних проваджень у структурі кримінального і цивільного процесу), ні загального поняття стадії процесу (цей термін у вка-

заному виданні використовується взагалі без визначення в рамках окремих словникових статей) [10, с. 427–448].

В юридичній літературі спроби розкриття сутності вказаних понять та їх співвідношення або взагалі відсутні [2, с. 23–27], або мали місце [7, с. 403; 11, с. 38; 12, с. 12], однак, на наш погляд, ясності в їх розуміння не внесли чи є досить сумнівними. Так, до останніх належить думка Н. С. Манової, яка вважає, що рух справи означає не тільки його просування по стадіях, а й перехід з одного якісного стану в інший, що опосередковується таким комплексним утворенням, як провадження [13, с. 5]. Тобто вказаний автор по суті вважає, що стадія – це кількісна, а провадження – якісна характеристика процесу.

Не вдаючись до критичного аналізу висловлених в юридичній літературі поглядів, вважаємо, що для того, щоб знайти відповіді на поставлені питання, доцільно звернутися до аналізу загальнофілософських знань. Так, філософський словник визначає поняття «структура» як взаємозв'язок або відносини між елементами матеріальної чи концептуальної системи. За своїм характером структури поділяють на статичні, які часто асоціюються з будовою системи, і динамічні, які характеризують процеси, пов'язані з організацією системи [14, с. 543].

Вважаємо, що кримінальний процес є концептуальною системою, оскільки являє собою теорію про будову дійсності. У зв'язку з цим указані особливості будови структур цілком правомірно застосувати і до особливостей співвідношення елементів структури кримінального процесу: проваджень і стадій.

На підставі цього вважаємо, що поняття «провадження» і «стадія» співвідносяться між собою як якісні статична і динамічна характеристики процесу відповідно, які можуть взаємоперетинатися, характеризувати, але не вичерпувати одне одного.

Продовжуючи аналізувати сутність і співвідношення проваджень і стадій як елементів внутрішньої структури кримінального процесу, на нашу думку, доцільно знову звернутися до «класиків» загальної теорії юридичного процесу (ними, на наш погляд, цілком правомірно можна вважати авторський колектив «Теорії юридичного процесу» (В. М. Горшеньов, В. Г. Крупін, Ю. І. Мельніков, І. М. Погрібний, І. Б. Шахов, І. В. Бенедик, С. М. Олейніков – усі вони фактично склали вітчизняну (харківську) наукову школу в дослідженні юридичного процесу)). Фактично визначивши провадження і стадії як парні поняття, хоча прямо так і не зазначивши цей науковий підхід, вони писали: «... наведене дозволяє досягти відомої формалізації цих ознак процесуальної діяльності і вказати на однорідні, тобто які є в усіх правових формах діяльності органів держави, вимоги, що до них пред'являються: логічну і функціональну послідовність розгляду справ учасниками процесу і професійну спеціалізацію цієї діяльності. Перша вимога на понятійному рівні абстракції відображена поняттям *процесуальних стадій*, друга – поняттям *процесуальних проваджень*» [8, с. 81].

Чіткіше і теоретично обґрунтованіше щодо визначення сутності та співвідношення досліджуваних понять висловився у своїй дисертації пред-

ставник названої наукової школи І. М. Погрібний. На його думку, «... процесуальні провадження відображають предметну характеристику процесу і є визначальним елементом у його структурі. Процесуальні стадії являють собою динамічну характеристику процесу...» [15, с. 7].

Підсумовуючи викладені вище загальнофілософські та загальнотеоретичні міркування щодо сутності елементів внутрішньої структури юридичного (у тому числі й кримінального) процесу, вважаємо, що провадження і стадії – це, зрештою, єдине явище, але взяте зі своєї статичної, чи «змістовної», сторони (провадження як елемент «функціональної послідовності») або динамічної, чи формальної, сторони (стадія як елемент «логічної послідовності»). Інакше кажучи, вважаємо, що і провадження, і стадії – це фактично єдине явище – частина процесу, але яке досліджується з різних ракурсів, або це дві сторони одного явища. У зв'язку з цим вважаємо досить сумнівною думку І. М. Погрібного про надання первинного, головного, визначального характеру саме провадженням (до речі, аналогічне розуміння провадження саме як головного елементу юридичного процесу висловлено й І. В. Бенедиком [7, с. 403] та В. І. Тертишніковим [12, с. 12]).

Отже, використання того чи іншого елементу структури кримінального процесу залежить від необхідності в конкретній ситуації дати статичну чи динамічну характеристику певної частини процесу. Хоча не виключається, що в окремих випадках урегулювання певної частини процесу можуть викорис-

товуватися обидві статико-динамічні характеристики процесу, інколи навіть й одномоментно. Такий підхід дає можливість стверджувати, що поняття, які аналізуються, є універсальними і можуть становити внутрішні елементи один одного.

На підставі аналізу чинного КПК та практики його застосування вважаємо, що термін «провадження» як статична (змістовна) характеристика процесу може вживатися як щодо всього кримінального процесу (наприклад, ст. 2 КПК), так і певної його частини в рамках кримінального процесу загалом (наприклад, судове провадження у першій інстанції (розд. IV КПК), навіть, якщо це не закріплено законодавчо, наприклад, досудове провадження) або в рамках іншого провадження (наприклад, спрощене провадження щодо кримінальних проступків чи провадження в суді присяжних (гл. 30 КПК)).

Більше того, термін «провадження», вважаємо, цілком правомірно може вживатися й у разі необхідності відобразити не динамічну (послідовність), а статичну якість (зміст) тієї частини процесу, яка традиційно є його стадією (наприклад, провадження в суді апеляційної інстанції, провадження в суді касаційної інстанції). Хоча з позиції послідовно змінюючих один одного етапів процесу – це не що інше, як його стадії.

Тут варто зауважити, що інколи провадження не може виступати як стадія процесу. Це означає, що описана, наприклад, у законодавстві статична (змістовна) визначеність процедури зовсім не має відношення до динамічного (періодичного або часового) поділу процесу (так, кримінальні провадження

у формі приватного та публічного обвинувачення не чергують, а практично виключають одне одного).

Спостерігати в рамках одного правового явища «внутрішнє» використання досліджуваної термінології можемо й при аналізі не лише категорії «провадження», а й категорії «стадія» кримінального процесу. Приміром, як законодавець, так і правозастосовник використовують поняття стадії притягнення до кримінальної відповідальності (п. 14 ст. 3 КПК) – що само по собі означає внутрішню стадію досудового розслідування, яка починається з моменту повідомлення особі про підозру у вчиненні кримінального правопорушення. На наш погляд, таке терміновживання цілком допустиме, хоча для уникнення непорозумінь, можливо, доцільніше в таких випадках було б оперувати іншим терміном (наприклад, «етап певної стадії»).

На підставі викладеного вважаємо, що «провадження» і «стадія» – це філософські та теоретично обґрунтована категоріальна пара, яка призначена для характеристики кримінального процесу в його статичі (зі змістовної або предметної сторони) або динаміці (зі сторони логічної послідовності). Таким чином, питання про те, чи є певна частина кримінального процесу провадженням чи стадією або чи може бути певне провадження стадією і навпаки – є некоректним.

І наостанок, вважаємо за необхідне звернутися до аналізу поняття «процесуальний режим». Як зазначалося, він багатьма процесуалістами також визначається як елемент структури юридичного процесу. На наш погляд, такий під-

хід є досить сумнівним. В. М. Горшенев, досліджуючи його теоретичну сутність, відзначав, що «характеристика діяльності учасників процесу, яка виражається поняттям процесуального провадження – головного, визначального елементу процесуальної форми, суттєво доповнюється атмосферою характеристикою, яка підкреслює специфіку процесуальної діяльності, що виражається поняттям процесуального режиму. Це теж стійка ознака будь-якого різновиду процесу, що має свою специфіку» [8, с. 83]. На думку І. М. Погрібного, «процесуальний режим виражає ступінь напруги обстановки розгляду конкретної юридичної справи» [15, с. 7]. З цими підходами можна погодитись. Дійсно, процесуальний режим – це певний ступінь урегульованості, який включає в себе як правові ускладнення, так і спрощення відповідної процедури. Однак, на наш погляд, жоден юридичний (у тому числі й кримінальний) процес не може бути поділений на режими, а отже, процесуальний режим не є і не може бути, поряд із досліджуваною парою (прова-

дженнями і стадіями), елементом структури юридичного процесу. Це правове явище виходить за рамки структурних характеристик юридичного (кримінального) процесу і заслуговує докладного й самостійного дослідження.

Висновки, зроблені за результатами дослідження. З огляду на викладене вважаємо, що кримінальний процес може визначатися з використанням як категорії діяльності, так і категорії форми. Причому остання є не альтернативою, а такою, що дає можливість визначити сутність кримінального процесу як із змістовної, так і з формальної сторони. Внутрішню ж структуру кримінального (як і будь-якого іншого юридичного) процесу складають провадження і стадії, які по суті є єдиним явищем, але взятим зі своєї статичної, чи «змістовної», сторони (провадження) або динамічної, чи формальної, сторони (стадія). Тобто і провадження, і стадії – це фактично єдине явище – частина процесу, але яке досліджується з різних ракурсів, або, інакше кажучи, це різні сторони одного явища.

Список використаної літератури

1. Панов Н. И. Проблемы методологии формирования понятийного аппарата юридической науки / Н. И. Панов. – Харьков : Право, 2011. – 30 с.
2. Кримінальний процес : підручник / Ю. М. Грошевий, В. Я. Тацій, А. Р. Туманянц та ін. ; за ред. В. Я. Тація, Ю. М. Грошевого, О. В. Капліної, О. Г. Шило. – Х. : Право, 2013. – 824 с.
3. Кримінальний процес України : навч. посіб. / за заг. ред. Ю. П. Аленіна. – Х. : Одісей, 2010. – 328 с.
4. Михеєнко М. М. Кримінальний процес України : підручник / М. М. Михеєнко, В. Т. Нор, В. П. Шибіко. – [2-ге вид., переробл. і допов.]. – К. : Либідь, 1999. – 536 с.
5. Волколуп О. В. Система уголовного судопроизводства и проблемы его совершенствования / О. В. Волколуп. – СПб. : Юрид. центр Пресс, 2003. – 267 с.
6. Смирнов А. В. Уголовный процесс : учебник / А. В. Смирнов, К. Б. Калиновский ; под общ. ред. А. В. Смирнова. – [2-е изд.]. – СПб. : Питер, 2006. – 697 с.
7. Загальна теорія держави і права : підручник / М. В. Цвік, О. В. Петришин, Л. В. Авраменко та ін. ; за ред. М. В. Цвіка, О. В. Петришина. – Х. : Право, 2009. – 584 с.
8. Теория юридического процесса / под общ. ред. В. М. Горшенева. – Харьков : Вища шк., 1985. – 192 с.

9. Лобойко Л. М. Стадії кримінального процесу : навч. посіб. / Л. М. Лобойко. – К. : Центр навч. л-ри, 2005. – 176 с.
10. Процессуальное право : энцикл. слов. / отв. ред. Т. Е. Абова, П. А. Лупинская, Т. Г. Морщакова. – М. : Норма, 2003. – 608 с.
11. Курс цивільного процесу : підручник / В. В. Комаров, В. А. Бігун, В. В. Баранкова та ін. ; за ред. В. В. Комарова. – Х. : Право, 2011. – 1352 с.
12. Тертишніков В. І. Цивільний процес України : наук.-практ. посіб. / В. І. Тертишніков. – [Вид. 5-ге, допов. і переробл.]. – Х. : Юрайт, 2013. – 424 с.
13. Манова Н. С. Досудебное и судебное производство: сущность и проблемы дифференциации процессуальных форм : монография / Н. С. Манова ; под ред. В. М. Корнукова. – Саратов : Изд-во Сарат. гос. акад. права, 2003. – 228 с.
14. Философский словарь / под ред. И. Т. Фролова. – [7-е изд., перераб. и доп.]. – М. : Республика, 2001. – 720 с.
15. Погребной И. М. Общетеоретические проблемы производств в юридическом процессе : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 / И. М. Погребной. – Харьков, 1982. – 16 с.

Стаття надійшла до редколегії 14.10.2013.

Вапнярчук В. К понятию уголовного процесса и его внутренней структуры

В статье проанализированы основные подходы к пониманию понятия уголовного процесса и высказано мнение, что категории деятельности и формы, посредством которых обычно определяется уголовный процесс, дают возможность выяснить сущность уголовного процесса как с содержательной, так и с формальной стороны. Определена внутренняя структура уголовного процесса, состоящая из производств и стадий. На основании анализа общефилософских и общетеоретических подходов к сущности указанных элементов делается вывод, что производства и стадии – это единое явление, взятое со своей статической, или «содержательной», стороны (производства) либо динамической, или «формальной», стороны (стадия).

Ключевые слова: уголовный процесс, деятельность, форма, производство, стадия.

Vapnyarchuk V. On the concept of the criminal process and its internal structure

The article analyzes the main approaches to understanding the notion of criminal procedure and suggested that the category of activity and forms that are usually determined by the criminal process, give opportunity to clarify the nature of the criminal process as the substantive and formal aspects. Determined by the internal structure of the criminal process, which consists of industries and stages. Based on the analysis of the general theoretical and philosophical approaches to the essence of these elements, it is concluded that the production and stage – is a unified phenomenon, taken from its static or «meaningful» side (production) or dynamic or «formal» side (stage).

Keywords: criminal procedure, activity, form, production, stage.